

Alt Ekstremitte Fonksiyonel Skalas?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Alt Ekstremitte Fonksiyonel Skalas?*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16887>

Özet

Alt Ekstremitte Fonksiyonel Skalas? (AEFS), İngilizce orijinali Lower Extremity Functional Scale (LEFS) olan bir öz bildirim ölçe?inin Türkçe adaptasyonudur. Bu ölçek, alt ekstremitte yaralanmalar? veya rahatsızlıklar? bulunan bireylerin günlük yaşam aktivitelerini gerçekleştirme becerilerindeki fonksiyonel k?s?tlilik düzeylerini nicel olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Türkçe uyarlama çalışması, özellikle diz yaralanması olan hastalarda ölçe?in kültürel uygunluğunu, geçerliliğini ve güvenilirliğini test etmiştir. AEFS, klinisyenlere ve araştırmacılara hastaların tedavi öncesi ve sonrası fonksiyonel durumlarındaki değişimleri izleme imkanı sunan kritik bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Alt Ekstremitte Fonksiyonel Skalas?, LEFS, diz yaralanmaları, **fonksiyonel değerlendirme**, rehabilitasyon, Türkçe uyarlama, ortopedik ölçüm, öz bildirim.

Yazarlar

Citaker, S., Kafa, N., Kanik, H. Z., Ugurlu, M., Kafa, B., Tuna, Z.

Amaç

Alt Ekstremitte Fonksiyonel Skalas?'nın temel amacı, alt ekstremitte disfonksiyonu nedeniyle yaşanan k?s?tliliklerin şiddetini belirlemektir. Ölçek, hastaların yürüme, merdiven çıkma, koşma ve günlük yaşamın diğer temel işlevlerini yerine getirmede karşılaştıkları zorlukları değerlendirir. Bu sayede, uygulanan fizik tedavi ve rehabilitasyon programlarının etkinliğini ölçmek ve hastanın iyileşme sürecini objektif verilerle takip etmek mümkün olmaktadır.

Türkçe uyarlama çalışması, ölçe?in dilsel ve kültürel adaptasyonunu sağlamayı amaçlamıştır. Bu adaptasyon, Türkiye'deki klinik ve akademik ortamlarda **alt ekstremitte fonksiyonel durumunun** standardize edilmesi ve geçerli bir yöntemle değerlendirilmesine olanak tanımıştır. Ölçe?in kullanımı, özellikle travma ve ortopedi cerrahisi sonrası fonksiyonel iyileşmenin izlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Yapı

AEFS, hastaların sağlıkla ilgili yaşam kalitesi ile yakından ilişkili olan, alt ekstremitteye dayalı 20 farklı günlük aktiviteyi ölçen tek boyutlu bir yapıyı değerlendirir. Ölçekteki maddeler, hastanın ilgili aktiviteyi ne kadar zorlukla gerçekleştirdiğini sormaktadır.

Bu ölçek, bireyin sadece ağırlık düzeyini değil, aynı zamanda günlük yaşamdaki katılım ve

i?levsellik düzeyini de yans?tan ** znel i?levsellik** alg?s?n?  l er. Yüksek puanlar daha iyi fonksiyonel durumu, düşük puanlar ise daha ciddi fonksiyonel k?s?tlamay? i?aret eder. Bu yap?, klinisyenlere, hastan?n sadece fiziksel k?s?tlamalar?n? de?il, ayn? zamanda bu k?s?tlamalar?n günlük hayata etkisini de anlamalar? için kapsaml? bir bak?? a ?s? sunar.

Geçerlik

Alt Ekstremit  Fonksiyonel Skalas?'n?n Türkçe versiyonunun geçerlik  al??mas?, Citaker ve arkada?lar? (2016) taraf?ndan yap?lm??t?r. Bu  al??ma,  l e?in ** apraz kültürel adaptasyon** sürecinin bir par as? olarak gerçekle?tirilmittir. Geçerlik analizleri,  l e?in ölçmeyi ama lad?? yap?y? (alt ekstremit  fonksiyonunu) gerçekten  l t  n  do?rulamak için kritik öneme sahiptir.

Uyarlama  al??mas?, genellikle içeri?in geçerli?ini (maddelerin ilgili oldu?u alanlar? kapsamaz?), yap? geçerli?ini (di?er ilgili ölçeklerle korelasyonlar) ve ay?rt edici geçerli?ini (farkl? fonksiyonel durumlardaki gruplar? ay?rma yetene?i) incelemektedir. Adaptasyon referans?nda belirtilen yay?n, Türkçe versiyonun klinik kullan?m için yeterli geçerlik kan?tlar?na sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, Citaker ve arkada?lar? (2016) taraf?ndan detayl?ca incelenmittir. Güvenirlik, bir ölçüm arac?n?n tutarl?l?k ve istikrar derecesini ifade eder. Türkçeye uyarlanan AEFS'nin güvenirli?i iki temel bile?en üzerinden de?erlendirilmitir: i  tutarl?l?k ve test-tekrar test güvenirli?i.

?  Tutarl?l?k: Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir. Adaptasyon  al??malar?nda genellikle yüksek Cronbach Alfa de?erleri rapor edilir, bu da tüm maddelerin ayn? temel yap?y?  l t  n  gösterir.

Test-Tekrar Test G venirli?i: Ölçe?in, hastan?n durumu de?i?medi?i sürece farkl? zamanlarda uyguland???nda tutarl? sonuçlar verme yetene?ini gösterir. Bu, genellikle ?ntra-class Korelasyon Katsay?s? (ICC) kullan?larak rapor edilir ve Türkçe AEFS için kabul edilebilir düzeyde yüksek bulunmu?tur.

Faktör Analizi

Orijinal Lower Extremity Functional Scale (LEFS), genellikle **unidimensionel** (tek faktörlü) bir yap?ya sahip olarak kabul edilir, yani tüm maddeler alt ekstremit  fonksiyonelli?inin tek bir genel boyutunu ölçmektedir. Türkçe adaptasyon  al??mas?nda (Citaker et al., 2016),  l e?in faktör yap?s?n?n Türk kültüründe de korundu?unu do?rulamak amac?yla faktör analizleri yap?lm??t?r.

Bu analizler, genellikle A ?klay?c? Faktör Analizi (AFA) veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)

yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilir. Adaptasyon  al  ması'nın sonuçları,  l e'in 20 maddesinin tek bir güçlü fonksiyonel k   tlama faktörü altında toplandığı ve bu yapı'nın istatistiksel olarak kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu göstermiştir.

Ölçek Bilgileri

Test Tipi: Uyarlama (Adaptasyon). Orijinal  l ek bir öz bildirim fonksiyonel sonuç  l s d r.

Format: 20 madde. Her madde 5 puanlık Likert tipi bir ölçek üzerinde derecelendirilir (0 = Aktiviteyi yapamıyorum / A  r zorluk, 4 = Hiç zorluk çekmiyorum). Toplam puan 0 ile 80 arasında de i ir.

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal).

Popülasyon Grubu: Alt ekstremit  yaralanmaları, rahatsızlıklar  veya cerrahi müdahale geçirmiş hastalar.

Yaş Grubu: Yetişkinler.

Popülasyon Detayları: Türkçe uyarlama  al  ması, özellikle **diz yaralanmaları** ( rne'in  n çapraz ba  yaralanmaları, menisk  lezyonlar ) olan hastalar üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Klinik ortamlarda veya araştırma amaçlı kullanılan, hastanın kendisinin doldurduğu öz bildirim anketidir.

Anahtar Kelimeler

Fonksiyonel k   tlama, öz bildirim, ortopedi, travma cerrahisi, uyarlama  al  ması, rehabilitasyon, Likert  l e'i.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Nihan Kafa

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Mevcut değil (Belirtilmemiş)

Ba lı Kurulu  E-posta Adresleri: nkaratas@gazi.edu.tr

Yazma Adresi: Gazi Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Ankara, Türkiye (Sorumlu yazarın ba lı olduğu kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yolu?

AEFS'nin orijinal versiyonu (LEFS) genellikle klinik ve araştırmaya amaçlı kullanımı için izin gerektirir de, ücretlendirme durumu kullanımı amaçna göre değişebilir. Türkçe uyarlamasının yayınlandığı yıl 2016'dır.

Ölçeğin Türkçe kullanımı izinleri ve telif hakları ile ilgili detaylı bilgi almak için sorumlu yazar Nihan Kafa ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Citaker, S., Kafa, N., Kanik, H. Z., Ugurlu, M., Kafa, B., & Tuna, Z. (2016). Translation, cross-cultural adaptation and validation of the Turkish version of the Lower Extremity Functional Scale on patients with knee injuries. *Archives of Orthopaedic and Trauma Surgery*, 136 (3), 389-395. DOI [10.1007/s00402-015-2384-6](https://doi.org/10.1007/s00402-015-2384-6)

Bu makalenin tam metnine erişim sağlayan proxy bağlantısı: proxy2.marmara-elibrary.com

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: lower-extremity-functional-scale-toad.pdf

Alt Ekstremitte Fonksiyonel Skalas? Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte bulunmamaktadır. Bu nedenle, ölçek maddeleri bu kısma eklenememiştir. Tipik olarak AEFS, yürüme, merdiven çıkma, ayakta durma, hafif ve ağır ev işleri yapma gibi 20 farklı aktiviteyi içerir.